

بررسی و تحلیل مشکلات مدیریتی حوزه آب در اراضی شالیکاری و شبکه آبیاری و زهکشی سفید رود

صدیقه لطفی احمد حسین منہاج¹²، محمد کاوسی کلاشمی³، محمدرضا خالدیان⁴

دانشجوی کارشناسی ارشد توسعه روستایی دانشکده کشاورزی دانشگاه گیلان، رشت

دانشیار اقتصاد و محیط زیست دانشکده کشاورزی، دانشگاه گیلان

دانشیار اقتصاد و منابع طبیعی دانشکده کشاورزی، دانشگاه گیلان

دانشیار مهندسی زهکشی و آبیاری دانشکده کشاورزی، دانشگاه گیلان

چکیده

کمبود منابع آب در سال های اخیر چشمگیرتر شده است که منجر به جستجوی رژیم های مدیریتی جدید، کنکاش در موانع و محدودیت ها و ارائه راهکارهای بهینه مدیریت منابع آبی، حل مساله جهت رفع این معضل شده است. از آنجائیکه در سالهای اخیر با کمبود آب در اراضی شالیکاری تحت رودخانه سفید رود به دلیل کاهش آورد آب این شبکه روبرو بوده ایم لذا در جستجوی راهکارهایی بهینه به طرح مسئله پرداختیم تا موانع و مشکلات مدیریتی این حوزه را بررسی کنیم. لذا هدف و گروه مطالعاتی را جمعی از کارشناسان حوزه قرار داده و با طراحی پرسشنامه و طرح سوالهای اصولی در این حوزه نظر این اساتید و مجربین را جویا شدیم. سطح اول در سه شاخص اصل (A,B,C) ، سطح دوم دارای 16 زیر معیار و سطح سوم دارای 85 زیر معیار مورد بررسی قرار گرفته شد. تجزیه تحلیل داده ها با مدل FAHP انجام شد نتایج حاکی از آن بود که از بین سه عامل اصلی سهم مشکلات و موانع آب در سطح مزارع 40% ، مشکلات و موانع در تامین آب 31% و مشکلات و موانع انتقال آب 29% بود که هر کدام با زیر معیارهایی در میزانی از مشکلات سهیم می باشند. که لزوم توجه کارشناسان حوزه آب را به هر کدام از عوامل فوق نشان داده که با بررسی های دقیق تر نیازمند اتخاذ تصمیمات مدیریتی جدید جهت رفع موانع در این حوزه هستیم. لذا بایست همه مشکلات هر سه حوزه فوق توسط کارشناسان بررسی و اقدامات شایسته انجام شود.

کلید واژه: برنج ، آب، خشکی، مدیریت منابع آبی، FAHP

مقدمه

بر اساس مطالعات انجام شده توسط موسسه بین المللی مدیریت آب، در سال 1950 ، تعداد 12 کشور با جمعیتی حدود 20 میلیون نفر با کمبود آب مواجه بوده اند. این رقم در سال 1990، به 26 کشور با جمعیت 300 میلیون نفر رسیده و پیش بینی می شود در سال 2050 تعداد 65 کشور جهان با جمعیتی بالغ بر 7 میلیارد نفر با کمبود آب مواجه شوند (احسانی م. و خالدی، ه. 1382).

¹ mmenhaj@guilan.ac.ir